

הוריות ח

משיח בעבודת כוכבים

חכמים	רבי
בהעלם דבר	כשגגת מעשה
ושוין שבשעירה, ושוין שאין מביא אשם תלוי	

ושוין שאין מביא אשם תלוי. מנלן?

חכמים	רבי
מי שחטאו בשגגה, יצא משיח שאין חטאו בשגגה לא בעבודת כוכבים ולא בשאר מצות אלא בהעלם דבר עם שגגת מעשה.	<p>וכפר ע"ו הכהן על שגגתו אשר שגג, רבי סבר: מי שכל חטאו בשגגה, יצא זה שאין כל חטאו בשגגה אלא בהעלם דבר. קושי: מידי "כל" כתיב?</p> <p>תירוץ: אין, דאם כן נכתוב על שגגתו, למה לי אשר שגג? הא קמ"ל, דעד דאיכא כל חטאו בשגגה</p>

אין בית דין חייבין עד שיוורו בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, וכן המשיח, ולא בעבודת כוכבים - עד שיוורו על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת.

ויקרא פרק ד פסוק יד

ונודעה החטאת אשר חטאו עליה והקריבו הקהל פר בן בקר לחטאת והביאו אתו לפני אהל מועד:

ויקרא פרק יח פסוק יח

ואשה אל אחתה לא תקח לצרר לגלות ערותה עליה בחייה:

מנלן? דתניא, רבי אומר: נאמר כאן **ע"ה** ונאמר להלן **ע"ה**, מה להלן דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, אף כאן דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת.

שאלה: אשכחן צבור, משיח מנלן?

תשובה: **אשמת העם** - הרי משיח כצבור.

שאלה: נשיא?

תשובה: יליף **מצות מצות**, כתיב גבי נשיא: **ועשה אחת מכל מצות ה'**, וכתיב בצבור: **ועשו אחת מכל מצות**, מה צבור - דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, אף נשיא - דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת. יחיד? אמר קרא: **ואם נפש**, וילמד תחתון מעליון.

ויקרא פרק ד

(יג) ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשמו:

במדבר פרק טו

(כב) וכי תשגו ולא תעשו את כל המצות האלה אשר דבר ה' אל משה: (כג) את כל אשר צוה ה' אליכם ביד משה מן היום אשר צוה ה' והלאה לדרתיכם: (כד) והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה ועשו כל העדה פר בן בקר אחד לעלה לריח ניחח לה' ומנחתו ונסכו כמשפט ושעיר עזים אחד לחטת: (כה) וכפר הכהן על כל עדת בני ישראל ונסלח להם כי שגגה הוא והם הביאו את קרבנם אשה לה' וחטאתם לפני ה' על שגגתם: (כו) ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר ולגר הגר בתוכם כי לכל העם בשגגה:

(כז) ואם נפש אחת תחטא בשגגה והקריבה עז בת שנתה לחטאת: (כח) וכפר הכהן על הנפש השגגת בחטאה בשגגה לפני ה' לכפר עליו ונסלח לו: (כט) האזרח בבני ישראל ולגר הגר בתוכם **תורה אחת יהיה לכם לעשה בשגגה**: (ל) והנפש אשר תעשה ביד רמה מן האזרח...

ולא בעבודת כוכבים עד שיוורו. בעבודת כוכבים מנלן?

דתי"ר: לפי שיצאה עבודת כוכבים לדון בעצמה, יכול יהו חייבין אפילו על דבר שאין זדונו כרת ושגגתו חטאת? נאמר כאן **מע"ה** ונאמר להלן **מע"ה**, מה להלן דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, אף כאן דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת.

שאלה: אשכחן צבור; יחיד, נשיא, משיח מנלן?

תשובה: אמר קרא: **ואם נפש אחת**, אחד יחיד ואחד נשיא ואחד משיח - כולן בכלל נפש אחת הן, וילמד תחתון מן העליון.

קושי על הגזירה שווה שרבי דרש למעלה: הניחא למאן דמפיק לה לעליה לגי'ש - כדאמרן, אלא לרבנן דמפיק לה לעליה לעריות וצרות, דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת מנא להו?

מקור אחר ללמוד את הדין: נפקא להו מדמתני ליה ר' יהושע בן לוי לבריה: **תורה אחת יהיה זכב** **זעוזה כעזוזה והעפא אפרי תעפה כיה רמה ואו'**, הוקשה כל התורה כולה לעבודת כוכבים, מה עבודת כוכבים שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת, אף כאן שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת.

שאלה: אשכחן יחיד, נשיא, ומשיח בין בעבודת כוכבים בין בשאר מצות, צבור מנלן? תשובה: יליף עליון מתחתון.

קושי על רבי לפי זה: ורבי הא דר' יהושע בן לוי מאי עביד ליה?

תירוץ: מפיק ליה לכדתניא: **לפי שמצינו שחלק הכתוב בין רבים ליחידים, רבים בסייף וממונן אבד, יחידים בסקילה וממונן פלט, יכול נחלוק בקרבנותיהם? ת"ל: תורה אחת יהיה וגו'.** קושי: מתקיף לה רב חלקיה מהגרוניא: טעמא דלא חלק הכתוב, הא חלק הוה אמינא נחלוק, מאי נייתי?

- נייתי פר, צבור בשאר מצות הוא דמייתי!
 - נייתי פר לעולה ושעיר לחטאת, צבור בעבודת כוכבים הוא דמייתי!
 - נייתי שעיר, נשיא בשאר מצות הוא דמייתי!
 - נייתי שעירה, יחיד נמי היינו קרבנו!
- תירוץ: איצטריך, ס"ד אמינא: צבור מייתי פר לעולה ושעיר לחטאת, הני נייתי איפכא, פר לחטאת ושעיר לעולה, איינ צריך ואין לו תקנה, קמ"ל.

עוד שאלה: דכ"ע מיהת: כי כתיבי הני קראי - בעבודת כוכבים הוא דכתיבי, מאי משמע?

תשובה 1: אמר רבא, ואי תימא ר' יהושע בן לוי, ואמרי לה כדי, אמר קרא: (במדבר טו) **וכי תשאז ואזא תעשו את כל המצות האלה**, איזו היא מצוה שהיא שקולה ככל המצות? הוי אומר: זו עבודת כוכבים.

תשובה 2: דבי רבי תנא, אמר קרא: (במדבר טו) **אשר זכר ה' אז משה**, וכתוב: **אשר צוה ה' אזיכא כיה משה**, איזו היא מצוה שהיא בדיבורו של הקדוש ברוך הוא וצוה על ידי משה? הוי אומר: זו עבודת כוכבים, דתנא רבי ישמעאל. **אנכי ואזא יהיה זכ** מפי הגבורה שמענום.

תשובה 3: דבי רבי ישמעאל תנא: **זמן היום אשר צוה ה' והאזהר את בני ישראל מטמאתם** נאמר בתחלה? הוי אומר: זו עבודת כוכבים. דחייה: והא אמר מר: עשר מצות נצטוו ישראל במרה, אלא, מחוורתא כדשנינן מעיקרא.

במקדש	נדה
לא תעשה	ואז אשה כעבת טמאתה זא תקרב
עשה	והזרתם את בני ישראל מטמאתם או ותהי עתה עזיו

ויקרא פרק ה

- (א) ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה והוא עד או ראה או ידע אם לוא יגיד **ונשא עונו**:
(ב) או נפש אשר תגע בכל דבר טמא או בנבלת חיה טמאה או בנבלת בהמה טמאה או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו והוא טמא **ואשם**:
(ג) או כי יגע בטמאת אדם לכל טמאתו אשר יטמא בה ונעלם ממנו והוא ידע ואשם:
(ד) או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב לכל אשר יבטא האדם בשבעה ונעלם ממנו והוא ידע ואשם לאחת מאלה:
(ה) והיה כי **יאשם** לאחת מאלה והתודה אשר חטא עליה: